

свих облика расне дискриминације (од 21. децембра 1965. год.), Декларација Уједињених нација о укидању дискриминације према женама (од 7. новембра 1967. год) као и бројни регионални документи: Америчка декларација о правима и дужностима човека (од 2. маја 1948. год.), Европска конвенција о заштити права човека и основних слобода (од 4. новембра 1950. год), Европска социјална повеља (од 1961. год), Завршни акт из Хелсинкија (од 1975. год.) и др. За нас је данас актуелан још један европски докуменат: Повеља о основним правима у Европској Унији (усвојена у Ници, 17. децембра 2000. год.) с обзиром да и нама (и још неким земљама) предстоји укључење у породицу европских земаља па тиме и обавеза да и нашу правну регулативу људских права и слобода ускладимо са овом Повељом.

II КЛАСИФИКАЦИЈА ЉУДСКИХ ПРАВА И СЛОБОДА

Појава многобројних устава у свету који уређују људска права и слободе намеће и питање класификације и поделе тих права и слобода. Како већина држава има уставе, то оне, свака на свој начин, и регулишу ову материју и систематизују права и слободе. Највећи број устава садржи посебне одељке или главе о слободама и правима мада има и оних који то не садрже, него су код њих та права и слободе помешане са другим деловима устава или су чак обухваћени посебним актима – декларацијама које су претходиле доношењу устава. Међу овим уставима, који су слободе и права обухватили у посебним главама, разликују се они који слободама и правима дају примат и помињу их одмах иза најопштијих и основних уставних одредби о карактеру државне и друштвене заједнице, од оних других, који их предвиђају одмах иза поглавља којима се уређују питања друштвено-економског и политичког уређења, с тим да су ретки устави који започињу поглављем о слободама и правима (као устави Мексика и Немачке). Поред тога што различито систематизују материју људских права и слобода, државе (и њихови устави) се међусобно разликују и по томе која све права и слободе предвиђају и штите, што зависи од типа друштва или владајућег друштвеног уређења. Наиме, на један начин се права и слободе третирају у социјалистичким, а на други начин у капиталистичким државама или другачије се на њих гледа у демократским у односу на оне друге, недемократске и тоталитарне режиме. За демократске државе може да се каже да посвећују дужну пажњу слободама и правима и настоје да пруже пуну заштиту људским правима и слободама и гарантују једнакост грађана у њиховом уживању.